

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра цивільного права

ІТ-ПРАВО ТА КІБЕРБЕЗПЕКА В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнського круглого столу**

Одеса,
12 квітня 2025 року

Одеса
Фенікс
2025

УДК 342.95 : 343.32 (477): 351.863
I-52

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. Харитонova**,
кандидатки юридичних наук, доцентки **Ю. Кривенко**.

Упорядники-укладачі:

Кривенко Юлія – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцентка;

Лешкова Єлизавета – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право та кібербезпека в умовах гібридної війни :
I-52 матеріали Всеукр. круглого столу (м. Одеса, 12 квіт. 2025 р.) / за заг. ред.: Є. О. Харитонova, Ю. Кривенко ; кафедра цив. права НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 138 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-57-3

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем ІТ-права та кібербезпеки, які були оприлюднені на Всеукраїнському круглому столі «ІТ-право та кібербезпека в умовах гібридної війни» 12 квітня 2025 у Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення громадськості з дослідженнями науковців у сфері ІТ-права та кібербезпеки і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в практичній діяльності.

УДК 342.95 : 343.32 (477): 351.863

*Матеріали видано в авторській редакції.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть
учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-617-8430-57-3

© Колектив авторів, 2025

© НУ «Одеська юридична академія»,
2025

ЛІТЕРАТУРА:

1. Специфіка страхування IT-розробників в Україні. URL: <https://brit-mark.com/ua/articles/spetsifika-strahovaniya-kompaniy-it-razrabotchnikov-v-ukraine>
2. Insurance for media and technology professionals. URL: <https://www.marshcommercial.co.uk/for-business/professional-indemnity-insurance/media-and-technology-professionals.html>

Василевська Надія Станіславівна,

докторка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри цивільно-приватних дисциплін Одеського Національного університету ім. І. Мечникова

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Сучасні інформаційні технології зазнають стрімкого розвитку, змінюючи та модернізуючи різні сфери суспільного життя, освіти, науки. Водночас, залежно від особливостей правового регулювання окремих суспільних відносин, застосування різних інформаційних технологій може створювати ризики порушення основних прав та свобод людини та формувати нові виклики щодо захисту персональних даних. Зазначеного впливу зазнає і сфера охорони здоров'я, в якій основними напрямками використання інформаційних технологій є процеси інформатизації, організації надання медичних послуг, використання штучного інтелекту при наданні медичної допомоги, захист персональних даних в діяльності закладів охорони здоров'я.

Термін «інформаційні технології в сфері охорони здоров'я» (ІТ в охороні здоров'я) в першу чергу характеризує використання електронних систем для зберігання та аналізу медичної інформації, комунікації та обміну даними. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. № 2801-XII зазначає: «Електронна система охорони здоров'я (е-здоров'я, eHealth), ЕСОЗ) – система взаємоприйнятних інформаційних відносин усіх суб'єктів сфери охорони здоров'я, які базуються на використанні методів, заходів та технологій із застосуванням цифрового сере-

довища, у тому числі інформаційно-комунікаційних технологій, спрямованих на підтримку сфери охорони здоров'я, включаючи медичні послуги, профілактичний нагляд за здоров'ям населення та його зміцненням, покращення якості та збільшення тривалості життя населення, медичну літературу та освіту у сфері охорони здоров'я, знання та дослідження, використання цифрових сервісів з метою отримання необхідної інформації, знань і навичок для надання медичної та/або реабілітаційної допомоги, виконання оперативних функцій системи громадського здоров'я» [1]. Ця система складається з центральної бази даних та електронних медичних інформаційних систем (МІС), між якими відбувається автоматичний обмін медичними даними про пацієнта та документами через відкритий програмний інтерфейс. Функціонування МІС дозволяє створювати електронні медичні картки, які містять всю інформацію про пацієнта, та відстежувати, обробляти і оперативно обмінюватись даними з колегами, залученими до наступних етапів надання медичної допомоги. На практиці відсутність взаємодії між МІС різних розробників, не коректна робота електронної бази та несвоєчасне занесення медичної інформації становлять нагальну проблему в функціонуванні ЕСОС.

Активне використання інформаційних технологій змінює організаційні процеси надання медичних послуг в сфері охорони здоров'я. В «Порядку організації медичної допомоги на первинному, вторинному (спеціалізованому), третинному (високоспеціалізованому) рівнях із застосуванням телемедицини» затвердженому Наказом МОЗ України від 19.10.2015 р. № 681, надається визначення категорій «телемедичне консультування – надання медичної допомоги пацієнту лікарем із застосуванням телемедицини; телемедицина – комплекс дій, технологій та заходів, що застосовуються при наданні медичної допомоги, з використанням засобів дистанційного зв'язку у вигляді обміну електронними повідомленнями» [2]. Для реалізації телемедичного консультування заклад охорони здоров'я повинен створити відповідний кабінет з необхідним матеріально-технічним оснащенням та забезпечити кваліфікацію медичних

працівників для його обслуговування. Зазначимо, що МОЗ України вказує на «Порядок надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, реабілітаційної допомоги із застосуванням теле-реабілітації на період дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях», затверджений Наказом МОЗ України від 17.09.2022 р. № 1695 [3]. Правомірність надання медичної допомоги, призначення лікування, постановка діагнозу за допомогою стільникового зв'язку та різного виду месенджерів не визначена.

Використання інформаційних технологій та функціонування електронної системи охорони здоров'я впливає на питання захисту медичної інформації про пацієнта, як частини його персональних даних. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, пояснюючи «Порядок повідомлення Уповноваженого щодо визначення обробки персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних» від 08.01.2014 р., зазначає «стан здоров'я особи – медична інформація про особу, що містить свідчення не лише про стан здоров'я, а й про історію її хвороби, про запропоновані дослідження й лікувальні заходи, прогноз можливого розвитку захворювання, у тому числі про наявність ризику для життя і здоров'я (виняток становлять медичні довідки, листи працездатності і т.д., які обробляються володільцем при реалізації трудових відносин)» [4]. «Впровадження електронної системи охорони здоров'я (далі ЕСОЗ), перенесення медичної інформації про пацієнта в електронний вигляд, збільшення кола медичних працівників, які мають доступ до такої інформації, проблеми технічного характеру та потреба в фахівцях впливає на систему захисту персональних даних в системі охорони здоров'я. Особливої уваги потребує розробка належного рівня технічного забезпечення, коректної роботи медичних інформаційних систем та знання основних принципів обробки, зберігання та захисту персональних даних» [5].

З'являються нові способи використання інформаційних технологій не лише для організації процесів збереження та обміну даними в сфері охорони здоров'я, видозмінюються способи надання

медичної допомоги, наприклад з використанням технологій штучного інтелекту. Вже сьогодні за допомогою ШІ проводять діагностичні процедури, аналізують дані МРТ, обробляють інформацію про стан здоров'я пацієнта. Безперечно, залученість ШІ в діяльність медичних працівників буде зростати і потребувати правового регулювання.

Розвиток та впровадження інформаційних технологій в системі охорони здоров'я необхідно проводити за принципами правової захищеності учасників медичних правовідносин. Основні з них: отримання достовірної, своєчасної і повної інформації про стан свого здоров'я, збереження таємниці про стан здоров'я, інформована згода на медичне втручання, застосування методів діагностики, профілактики, лікування; використання доступних засобів телемедицини тощо. Правове регулювання інформаційних технологій в сфері охорони здоров'я дозволить зробити медичну допомогу якісною, ефективною, результативною, доступною, прийнятною, орієнтованою на пацієнта, справедливою та безпечною, своєчасною та інтегрованою. Екологічна та якісна охорона здоров'я є важливою для досягнення Цілей сталого розвитку 3 (ЦСР3): «Забезпечення здорового життя та сприяння добробуту для всіх у будь-якому віці», де завдання 3.8 наголошує на важливості високоякісних базових медичних послуг [6]. Тільки система охорони здоров'я, що базується на інтегрованих та орієнтованих на людину медичних послугах з залученням сучасних інформаційних технологій, може досягти мети універсального охоплення послугами охорони здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
2. Порядок організації медичної допомоги на первинному, вторинному (спеціалізованому), третинному (високоспеціалізованому) рівнях із застосуванням телемедицини: Наказ МОЗ України від 19.10.2015 р. № 681 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1400-15#Text>
3. Порядок надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, реабілітаційної допомоги із застосуванням телереабілітації на період дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях: Наказ

МОЗ України від 17.09.2022 р. № 1695 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-22#Text>

4. Про затвердження документів у сфері захисту персональних даних: Наказ від 08.01.2014 р. № 1/02-14 Уповноважений Верховної ради України з прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1_02715-14#Text

5. Василевська Н. С. «Основні засади захисту персональних даних в діяльності закладів охорони здоров'я» // Наукові перспективи. Серія «Право» № 2(56). 2025 р. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/20791/20767>

6. 17 цілей сталого розвитку URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>

Галунова Лариса Ігорівна,

*кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри інтелектуальної власності та патентної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Актуальність дослідження правової охорони творчих результатів, створених за допомогою штучного інтелекту, обумовлена стрімким розвитком цифрових технологій і зростаючим впливом штучного інтелекту на різні сфери людської діяльності. Сучасні алгоритми здатні генерувати тексти, музику, живопис, архітектурні проекти та багато іншого, що ставить перед правовою наукою питання про належність прав на такі об'єкти.

Сьогодні в світі існує кілька основних підходів до правової охорони творів, створених штучним інтелектом:

Традиційний підхід (автор – виключно людина) – згідно з цим підходом, авторське право може належати лише фізичній особі, яка здійснила творчий внесок у створення твору. Якщо ШІ діяв автономно, такий твір не підлягає охороні авторським правом. Цей підхід закріплений у законодавстві США та багатьох інших країн [1].

Підхід «ШІ як інструмент» – твір, створений із використанням штучного інтелекту, охороняється так само, як і твори, створе-

Зміст

ПЕРЕДМОВА	4
Харитонов Євген Олегович ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙНІ: ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ	6
Булеца Сібілла Богданівна ЦИФРОВІ АВАТАРИ: ОБ'ЄКТИ ЧИ СУБ'ЄКТИ ПРИВАТНОГО ПРАВА	10
Голубєва Неллі Юрійвна РОЗВИТОК CROSS BORDER E-COMMERCE В УКРАЇНІ	16
Давидова Ірина Віталівна ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ УКЛАДАННЯ СМАРТ-КОНТРАКТІВ	20
Менджул Марія Василівна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОСВІТУ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	24
Самойленко Георгій Валерійович ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ СТАРТАПУ	27
Сафончик Оксана Іванівна ДЕЯКІ ПИТАННЯ ШЛЯХИХ ПРАВОВІДНОСИН В ЦИФРОВУ ДОБУ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ	31
Харитонova Олена Іванівна БАГАТОАСПЕКТНІСТЬ РОЗУМІННЯ «ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ»	35
Берназ-Лукавецька Олена Михайлівна ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ІТ КОМПАНІЙ	40
Василевська Надія Станіславівна ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	43
Галупова Лариса Ігорівна КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ РЕЗУЛЬТАТІВ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	47
Калітенко Оксана Михайлівна ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ, ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС У ГІБРИДНИХ КОНФЛІКТАХ	52
Кривенко Юлія Василівна ДО ПИТАННЯ СПАДКУВАННЯ ЦИФРОВОЇ РЕЧІ	55
Маковій Віктор Петрович ПРАВОВИЙ СТАТУС СТАРТАПУ ЯК СУБ'ЄКТА ІТ-ВІДНОСИН	59
Омельчук Олександр Сергійович ПОТЕНЦІАЛ ТА ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ДЕЙТИНГ-ПЛАТФОРМАХ	64